

значително и дълбоко течение на руската обществена и културна мисъл — въ дѣлото на нашето просвѣщение и по-частно — въ дѣлото на политическото ни освобождение, не сж надлежно оценени. Наистина, името на Ив. С. Аксаковъ, единъ отъ бележитѣ ученици на първитѣ, или раннитѣ, славянофили, както и имената на единъ графъ Игнатиевъ, князь Черкасски и на други последователи на московскитѣ славянофили, сж имена близки до съзнанието и сърдцето на всѣки образованъ българинъ. Но кои сж учителитѣ и вдѣхчовителитѣ на тия благодетели на българския народъ, кои сж родоначалницитѣ на славянофилството, какви сж началата на тѣхното учение: отъ какви идеи сж се движели, къмъ какви идеали стремили, — всичко това за насъ е книга запечатана съ седемъ печата: а между това фактъ е, че безъ славянофилската идеология, безъ религиозния патосъ на славянофилитѣ, безъ вѣрната имъ въ особената мисия и „вселенското“ призвание на Русия — нѣмаше да се принесатъ отъ нея такива жертви въ полза на славянството изобщо и частно — жертвитѣ за духовното пробуждане и развитие и политическото освобождение на българитѣ. Ние не можемъ тукъ да си поставимъ за задача да изпълнимъ тая празнина въ нашата книжнина и публицистика — нашата задача е по-ограничена и скромна: тя е да представимъ на българския читателъ, до колкото това ни позволяватъ сведенията и изворитѣ, съ които разполагаме, заслугитѣ на славянофилитѣ въ дѣлото на *новобългарското* образование, въ смисъла, въ който Априловъ употребява този изразъ, т. е. образованието, което почва съ откриването на чувствното Габровско училище въ 1835 та дори до освобождението. Все пакъ умѣстно е да кажемъ на това мѣсто нѣколко думи за славянофилитѣ и тѣхното учение, съ огледъ на задачата, която сме си поставили въ тая статия.

Славянофилството е исторически и общественъ мирогледъ. То е историософия (философия на историята), то е философия въ по-широкъ смисълъ на думата (метафизика, гносеология и етика) и особено религиозна философия и народностно (националистическо) учение. Въ основа на славянофилството сж лежали двѣ идеи, неразривно една съ друга свързани: идеята за *народността* и идеята за нейното *свѣтско-историческо предназначение*.

Славянофилитѣ сж преди всичко националисти въ най-възвишения, културенъ и етически смисълъ на тая дума, националисти, които въ известенъ смисълъ бихме могли да успеемъ да добиемъ на днешнитѣ искрени и благородни проповѣдници на идеята за самоопредѣленіе на народитѣ и за правото имъ да се развиватъ съгласно съ своитѣ духовни особености и кул-